

**ПРОЕКТОБЮДЖЕТ ЗА 2023 Г. И БЮДЖЕТНА ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОДА 2024-2025 Г. В
ПРОГРАМЕН ФОРМАТ
ПО ФУНКЦИОНАЛНА ОБЛАСТ И БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА
НА СМЕТНАТА ПАЛАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

I. МИСИЯ

Мисията на Сметната палата е да контролира изпълнението на бюджета и управлението на други публични средства и дейности, като осъществява ефективна, ефикасна и икономична одитна дейност, за да спомогне за подобряване на управлението и отчетността на публичните ресурси.

II. ОРГАНИЗАЦИОННО РАЗВИТИЕ И КАПАЦИТЕТ

Сметната палата на Република България е държавен орган за независим външен одит в публичния сектор, създаден по силата на чл. 91 от Конституцията на Република България. Организацията, правомощията и редът за дейност на Сметната палата се уреждат със Закон за Сметната палата. Сметната палата е върховна одитна институция, независима в своята дейност, която се отчита пред Народното събрание.

Съгласно Закона за Сметната палата, институцията се състои от председател, двама заместник – председатели и двама членове. През 2022 г. изтече определения в ЗСП мандат на ръководството, а през януари 2023 г. беше освободен председателя на Сметната палата и беше определен заместник-председател, който да изпълнява функциите на председател. Съгласно чл. 22 от Закона за Сметната палата, заместник-председател на Сметната палата ръководи одитни дирекции; планира и разпределя ресурсите, необходими за изпълнение на одитните задачи от обхвата на одитните дирекции; внася за разглеждане и приемане на заседание на Сметната палата проекти на одитни доклади заедно с постъпилите по тях становища, изготвените заключения и препоръки, когато това е определено в закона носи отговорност за организацията на одитната дейност и нейното качество. Функциите на Сметната палата се осъществяват чрез шест одитни дирекции, администрация и Звено за вътрешен одит. Съгласно чл. 46 от Закона за Сметната палата, директорът на одитна дирекция упражнява контрол за съответствие на проекта на одитен доклад, оценява доказателствата по отношение на тяхната надеждност и достатъчност и обвързаността им с направените констатации, изводи, оценки и препоръки. Директорът се подпомага от началници на отдели.

В съответствие със Закона за Сметната палата и Международните стандарти на Върховните одитни институции, Сметната палата извършва следните видове одити:

- финансови одити;
- одити за съответствие;
- одити на изпълнението;
- специфични одити.

Изпълнението на законовите и обществените отговорности от Сметната палата не е възможно без административен капацитет и финансови ресурси. Устойчивото изграждане и поддържане на капацитет е част от стратегическото управление и развитие на институцията. Затова в Сметната палата е създадена систематичен процес по стратегическо планиране, чрез който се насочва придобиването и разходването на ресурсите, необходими за постигане на приоритетите на институцията. Изтеклата Стратегия за развитие на Сметната палата за периода 2018 г. – 2022 г. е изготвена в съответствие с най-добрите международни практики. Към момента не е приета Стратегията за развитие на Сметната палата за период започващ през 2023 г.

Към 31.12.2022 г. в Сметната палата работят 401 служители, от които 302 служители в одитните дирекции. 137 одитори и стажант-одитори работят в изнесените работни места на Сметната палата. Всички служители от одитния състав на Сметната палата притежават висше образование със степен "магистър". Ежегодно се провеждат десетки обучения за поддържане и повишаване на квалификацията, като всеки служител участва средно в 3 обучения. Но последният отчетен Оперативен годишен план показва, че една от причините за неизпълнение на важни стратегически дейности е недостатъчният административен капацитет. Незаетите щатни бройки в Сметната палата са 139. Сметната палата е амбицирана да следва политиката на привличане на квалифицирани и компетентни служители, на високообразовани и амбициозни млади хора със специализирани знания, с компютърни и с езикови компетентности, които да допринасят за постигането на високи резултати в областта на външния одит в публичния сектор.

Методологията на одитната дейност, основана на Закона за Сметната палата и международно признатите одитни стандарти на Сметната палата се развива непрекъснато, с оглед осигуряване на съответствие с промените в стандартите, адаптиране на техните постановки към българските условия и традиции и имплементиране на добрите одитни практики. Одитната дейност на Сметната палата се подпомага от специализирани одитни и аналитични софтуери.

Сметната палата поддържа и разширява участието в инициативи на международната одиторска общност, които допринасят за повишаване на институционалния и административен капацитет на Сметната палата. Проявите в международната дейност произтичат от членството на България в ЕС, членството на Сметната палата в

международните професионални организации (ИНТОСАЙ и ЕВРОСАЙ), развитие на многостранното и двустранното сътрудничество.

Сметната палата изпрати писмо до Президента на Република България, г-н Румен Радев, Министър-председателя, г-н Гълъб Донев и Министър на финансите г-жа Росица Велкова – Желева с дата 09.02.2023 г., в което беше посочено, че нивото на възнагражденията в Сметната палата беше задържано повече от 10 години до общата за публичния сектор актуализация през 2019-2021 г. През 2021-2022 г. инфлацията направи изоставането значително и критично за дейността. Сметната палата не е и сред институциите, на които бяха отпуснати допълнителни средства за работни заплати с ПМС през 2022 г.. Средната работна заплата в Сметната палата изостава с 30 процента от тази в институции ангажирани с управление на публичните финанси и дейности, като Министерство на финансите и Комисия за финансов надзор. С нашето писмо поискаме 30 процента увеличение на средствата за работни заплати за 2023 г., сравнено с утвърдения бюджет за 2022 г. (увеличение по показател „Персонал“ 4 920 хил. лв., в т.ч. параграф 01 „Заплати и възнаграждения на персонала нает по трудови правоотношения“ с 4 170 хил. и параграф 05 „Осигурителни вноски от работодатели за ДОО“ с 750 хил.). Увеличението е предвидено в проекта на Закона за държавния бюджет на Република България за 2023 г., което би било от огромна полза за Сметната палата.

След първостепенния въпрос, свързан с възнагражденията на служителите, Сметната палата насочи усилия към запазване на този очакван повишен размер на възнагражденията и осигуряване на реална полза от това. С поредица от писма¹ Сметната палата заяви необходимостта от допълнителни суми за индексирание на тези възнаграждения през 2024 и 2025 г., както и с осигуряването на допълнителни средства за издръжка за реализиране на одитната дейност през 2023 и 2024.

III. ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ „КОНТРОЛ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА И УПРАВЛЕНИЕТО НА ПУБЛИЧНИТЕ СРЕДСТВА И ДЕЙНОСТИ“

Визия за развитието на политиката

Визията на Сметната палата е чрез непрекъснато подобряване на качеството на одитната дейност и развитие на професионалната компетентност, да бъде независим гарант за доброто управление и отчетността в публичния сектор

Стратегическа и оперативни цели

В последната приета стратегия - Стратегията за развитие на Сметната палата 2018-2022 г. Сметната палата си постави 3 стратегически цели². Към всяка стратегическа цел са формулирани оперативни цели³, включително чрез Стратегическия план за одитната дейност за периода 2022-2024 г. Предвид устойчивата визия и мисията на Сметната палата тези цели ще се запазят и за периода 2024-2025 г.:

1. Сметната палата да извършва независим ефективен и ефикасен одит в публичния сектор.
  - 1.1. Прилагане на принципите за почтеност и етика.
  - 1.2. Да използва максимално обхвата на своите правомощия и свободата на действие дадени от закона при изпълнението на своите функции и отговорности с цел подобряване на управлението и отчетността на публичните ресурси.
  - 1.3. Да основава работата си на анализ и независима професионална преценка.
  - 1.4. Осигуряване на адекватни ресурси за осъществяване на дейността в съответствие със Закона за Сметната палата и международно признатите одитни стандарти.
  - 1.5. Актуализиране и въвеждане на подходящи процедури и инструменти, включително одитни методологии, за изпълнение на законово установените правомощия на Сметната палата.
  - 1.6. Продължаващо прилагане на специализирани одитни софтуери във всички одити на Сметната палата.
  - 1.7. Изградената система за осигуряване на качеството да предоставя разумна степен на увереност, че одитите и другата дейност са изпълнени в съответствие с международно признатите одитни стандарти и приложимите правни и регулаторни изисквания.
  - 1.8. Изграждане на система за външен контрол на качеството на одитната дейност.
  - 1.9. Усъвършенстване на методиката за планиране и отчитане на натовареността на одиторите.
  - 1.10. Оповестяване на одитните доклади по подходящ начин и на разбираем и ясен за заинтересованите лица език.

¹ изх. № 04-01-11 от 02.02.2023 г., изх. № 04-01-47 от 06.04.2023 г. и изх. № 04-01-47 от 13.04.2023 г.

² В Стратегията за развитие на Сметната палата 2018-2022 г. се наричат „стратегически приоритети“, поради високата степен на обобщеност.

³ В Стратегията за развитие на Сметната палата 2018-2022 г. и в Стратегическия план за одитната дейност за периода 2019-2021 г се наричат „стратегически цели“, поради важността им и дългосрочния характер.

- 1.11. Активизиране и разширяване на участието в инициативи на международната одиторска общност, които допринасят за повишаване на институционалния и административен капацитет на Сметната палата.
- 1.12. Осигуряване на периодичен обективен независим външен преглед на дейността на Сметната палата (партньорска проверка).
- 1.13. Продължаваща подкрепа на усилията на Министерство на финансите в процеса по модернизиране на счетоводството в публичния сектор, с цел осигуряване на приемлива рамка за финансово отчитане.
2. Сметната палата да изгради ефективно функционираща система за управление на човешките ресурси, която да осигури високо квалифицирани, мотивирани и почтени служители.
  - 2.1. Непрекъснато подобряване на системата за подбор, назначаване, оценка, обучение и задържане на квалифицирани служители.
  - 2.2. Изграждане на система за мотивация и удовлетвореност от работата на служителите в Сметната палата.
  - 2.3. Поддържане на институционална култура, която насърчава развитието на професионалния капацитет на служителите и толерира положените принос, усилия и лоялност към Сметната палата.
3. Сметната палата да бъде институция за пример, която допринася за подобряването на управлението и отчетността в публичния сектор, като отчита очакванията на заинтересованите страни.
  - 3.1. Да се следят рисковете в одитната среда и отчитат очакванията на заинтересованите лица, за да бъдат избирани за одит важни въпроси от обществен интерес, без да се прави компромис с независимостта на Сметната палата.
  - 3.2. Да предоставя на Народното събрание, ръководствата на одитираните обекти и широката общественост уместна, обективна и навременна информация.
  - 3.3. Подобряване на взаимодействието с Народното събрание и другите заинтересовани потребители на информацията от одитните доклади за засилване на отчетността и прозрачността в публичния сектор.
  - 3.4. Подобряване на имиджа и въздействието от работата на Сметната палата като почтена институция, ефективно и ефикасно работеща в полза на обществото.

Целите са пряко насочени към изпълнение на мисиата и постигане на визията на Сметната палата, както и за преодоляване на слабостите, идентифицирани при оценката за потребностите от изграждане на капацитет, което е гаранция, че ресурсите за модернизиране и развитие на Сметната палата ще бъдат използвани ефективно.

Предстои отчитане на Стратегията през 2023 г., което да подпомогне приемането на нова с начало 2024 г. Важна предпоставка за устойчиво и ефективно планиране е избора на ръководство на Сметната палата от Народното събрание с мандат, в който да бъдат реализирани дългосрочни стратегически цели.

Полза/ефект за обществото от провежданата политика и/или очакваните резултати от изпълняваните задачи в съответната функционална област

Постигането на стратегическите цели на Сметната палата носят директни ползи за обществото - подобряване на управлението, прозрачността и отчетността на публичните ресурси.

В изпълнение на чл. 7 от ЗСП се приема Годишна програма за одитната дейност, в която се посочват конкретни одитни задачи основани на проучване на състоянието на публичния сектор и в съответствие със стратегическите цели на Сметната палата.

Очаквани резултати:

- Изразяване на независимо одитно мнение с разумна степен на сигурност дали годишните финансови отчети на бюджетните организации са изготвени във всички съществени аспекти в съответствие с приложимата обща рамка за финансово отчитане.
- Подобряване на отчетността и прозрачността при управлението на публичните средства от бюджетните организации и повишаване степента на доверие на целевите потребители на информацията от финансовите отчети.
- Подобряване управлението на публичните средства и дейности и на качеството на публичните услуги чрез извършване на одити за съответствие в областите, в които са установени високи рискове, управляват се значителни финансови ресурси, не е извършван одит или при предходни одити са установени съществени пропуски и нередности.
- Оценка на адекватността на изградените системи за финансово управление и контрол чрез извършване на одити за съответствие с цел подобряване на функционирането им за гарантиране законосъобразното разходване на бюджетните средства.

- Прозрачност за това, дали ресурсите са стопанисвани, дали управлението е осъществявано и дали правата на гражданите са защитени, както се изисква от приложимите закони и разпоредби чрез извършване на одити за съответствие.
- Докладване на отклоненията след извършени одити за съответствие от законите и разпоредбите така, че да се предприемат корективни мерки и да се посочат отговорните длъжностни лица за установените несъответствия с правната рамка.
- Допринасяне за подобряването на икономичността, ефикасността и ефективността при управлението на публичните средства и дейности и на качеството на обществените услуги, както и за прилагането на принципите за добро управление, отчетност и прозрачност.
- Извършване на независим, ефективен и ефикасен одит на изпълнението в публичния сектор по отношение на:
  - изпълнението на политики и национални програми, вкл. хоризонтални политики;
  - области, където действат съществени рискови фактори (изпълнението не отговаря на потребностите на обществото; съсредоточени са значителни финансови и други ресурси и др.);
  - области, където е съсредоточен обществен интерес;
  - изпълнение на задължения, възникнали в резултат от международни договори, вкл. Договор за ЕС.
- Докладване, в съответствие с международно приетите стандарти за одитиране на ВОИ и прилагане на добрите практики в областта на одита на изпълнението като се предоставят:
  - нова информация и знание за начина на управление на публичните ресурси в области, които не са одитирани;
  - резултати от задълбочени анализи или нови перспективи в области, които са вече одитирани;
  - съществуващата информация в по-достъпна форма за заинтересованите страни.
- Извършени специфични одити с цел подобряване управлението на търговските дружества, държавните предприятия, юридическите лица по смисъла на чл. 6, ал. 3, т. 3 от Закона за Сметната палата, БНБ, приватизираното държавно и общинско имущество, публичните средства и активи на лица извън публичния сектор, включително концесионни договори.
- Публичност и прозрачност на дейността на политическите партии и финансирането на предизборните кампании на участниците в изборите.
- Предоставяне на Народното събрание на надеждна информация, която да подпомогне законодателния орган при осъществявания от него парламентарен контрол
- Становища по изпълнението на държавния бюджет, на бюджета на държавното обществено осигуряване, на бюджета на Националната здравноосигурителна каса, на бюджетните разходи на Българската народна банка съгласно ЗСП.
- Становища по Консолидирания годишен доклад за вътрешния контрол в публичния сектор и по Доклада за финансовото управление и контрол и вътрешния одит във Висшия съдебен съвет
- Активно информирание на обществеността за дейността на Сметната палата чрез интернет страницата, медиите, социалните мрежи, годишния Отчет за дейността

Взаимоотношения с други институции, допринасящи за изпълнение на политиката

В изпълнение на основната си задача – да предоставя на Народното събрание надеждна информация за състоянието на отчетността и ефективността на дейностите в публичния сектор, институцията се стреми да подобрява взаимодействието с висшия законодателен орган. Сметната палата си сътрудничи с държавни органи за повишаването на ефективността на контрола и борбата с престъпността и корупцията – Прокуратура на Република България, Агенция за държавна финансова инспекция, Агенция за обществени поръчки, ИА „Одит на средствата от ЕС“, НСОРБ и други. Сметната палата задълбочава взаимодействието си с Министерството на финансите за по-голяма ефективност при подобряването на отчетността в публичния сектор. Поддържа партньорски отношения с професионални организации, неправителствени организации, академични институции с цел обмен на добри практики и професионално развитие, участие в професионални дебати. Активно се участва в инициативи на международната одиторска общност – ИНТОСАЙ, ЕВРОСАЙ, Контактен комитет на ръководителите на ВОИ от ЕС.

Показатели за полза/ефект и целеви стойности (не е приложимо за функционалните области)

Информация за наличността и качеството на данните

* В тази част се представя съответната информация за всяка област на политика/функционална област

IV. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА ПРОЕКТА НА БЮДЖЕТ ЗА 2023 Г. И БЮДЖЕТНАТА ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОДА 2024-2025 Г.

Описание на приходите

ПРИХОДИ			
(в хил. лв.)	Проект 2023 г.	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
Общо приходи:	40	40	40
Данъчни приходи			
Неданъчни приходи	40	40	40
Приходи и доходи от собственост			
Приходи от държавни такси			
Глоби, санкции и наказателни лихви	40	40	40

Сметната палата администрира приходи от глоби и наказателни постановления по Закона за обществените поръчки, Закона за политическите партии, Закона за изборния кодекс и Закона за концесиите.

Описание на разходите

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ/ФУНКЦИОНАЛНИ ОБЛАСТИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Отчет 2021 г.) (в хил. лв.)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо администрирани	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
0500.00.00	Общо разходи	21130,8	21130,8	0	21130,8	21130,8	0	0	0	0
0500.01.00	Функционална област „Контрол по изпълнението на бюджета и управлението на публичните средства и дейности“	21130,8	21130,8	0	21130,8	21130,8	0	0	0	0
0500.01.01	Бюджетна програма „Независим, ефективен и ефикасен одит, подпомагащ доброто управление и отчетността на публичните средства и дейности“	21130,8	21130,8	0	21130,8	21130,8		0		

*Класификационен код съгласно РМС № 850 от 2022 г.

Код*	ФУНКЦИОНАЛНА ОБЛАСТИ И БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА (Отчет 2022 г.) (в хил. лв.)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо администрирани	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
0500.00.00	Общо разходи	22425,5	22425,5	0	22425,5	22425,5	0	0	0	0
0500.01.00	Функционална област „Контрол по изпълнението на бюджета и управлението на публичните средства и дейности“	22425,5	22425,5	0	22425,5	22425,5	0	0	0	0
0500.01.01	Бюджетна програма „Независим, ефективен и ефикасен одит, подпомагащ доброто управление и отчетността на публичните средства и дейности“	22425,5	22425,5	0	22425,5	22425,5		0		

*Класификационен код съгласно РМС № 850 от 2022 г.

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ/ФУНКЦИОНАЛНИ ОБЛАСТИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Проект за 2023 г.) (в хил. лв.)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо администрирани	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
0500.00.00	Общо разходи	25199.1	25199.1	0	25199.1	25199.1	0	0	0	0
0500.01.00	Функционална област „Контрол по изпълнението на бюджета и управлението на публичните средства и дейности“	25199.1	25199.1	0	25199.1	25199.1	0	0	0	0
0500.01.01	Бюджетна програма „Независим, ефективен и ефикасен одит, подпомагащ доброто управление и отчетността на публичните средства и дейности“	25199.1	25199.1	0	25199.1	25199.1		0		

*Класификационен код съгласно РМС № 850 от 2022 г.

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ/ФУНКЦИОНАЛНИ ОБЛАСТИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Прогноза за 2024 г.) (в хил. лв.)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо администрирани	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
0500.00.00	Общо разходи	28199.4	28199.4	0	28199.4	28199.4	0	0	0	0
0500.01.00	Функционална област „Контрол по изпълнението на бюджета и управлението на публичните средства и дейности“	28199.4	28199.4	0	28199.4	28199.4	0	0	0	0
0500.01.01	Бюджетна програма „Независим, ефективен и ефикасен одит, подпомагащ доброто управление и отчетността на публичните средства и дейности“	28199.4	28199.4	0	28199.4	28199.4		0		

*Класификационен код съгласно РМС № 850 от 2022 г.

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ/ФУНКЦИОНАЛНИ ОБЛАСТИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Прогноза за 2025 г.) (в хил. лв.)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо администрирани	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
0500.00.00	Общо разходи	28736.1	28736.1	0	28736.1	28736.1	0	0	0	0
0500.01.00	Функционална област „Контрол по изпълнението на бюджета и управлението на публичните средства и дейности“	28736.1	28736.1	0	28736.1	28736.1	0	0	0	0
0500.01.01	Бюджетна програма „Независим, ефективен и ефикасен одит, подпомагащ доброто управление и отчетността на публичните средства и дейности“	28736.1	28736.1	0	28736.1	28736.1		0		

*Класификационен код съгласно РМС № 850 от 2022 г.

Описание на финансирането на консолидираните разходи

Финансиране на консолидираните разходи, обхванати в програмния бюджет (хил. лв.)	Проект 2023 г.	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
Общо консолидирани разходи:	25199.1	28199.4	28736.1
Общо разчетено финансиране:	25199.1	28199.4	28736.1
Бюджет на ПРБ	25199.1	28199.4	28736.1
<i>Други бюджети и сметки за средства от ЕС, в т.ч. от:</i>			
• Централен бюджет, в т.ч.:			
Държавни инвестиционни заеми			
• Сметки за средства от Европейския съюз (ССЕС на НФ и на ДФЗ)			
• Други програми и инициативи, по които Република България е страна-партньор, за които се прилага режимът на сметките за средства от Европейския съюз			
• Други програми и други донори по бюджета на ПРБ			
• Други бюджетни организации, включени в консолидираната фискална програма			
• Други (в т.ч. и предоставените трансфери с положителен знак)			

V. ОПИСАНИЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ ПРОГРАМИ И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ВЕДОМСТВЕНИ И АДМИНИСТРИРАНИ РАЗХОДИ

0500.01.01. БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА „НЕЗАВИСИМ, ЕФЕКТИВЕН И ЕФИКАСЕН ОДИТ, ПОДПОМАГАЩ ДОБРОТО УПРАВЛЕНИЕ И ОТЧЕТНОСТТА НА ПУБЛИЧНИТЕ СРЕДСТВА И ДЕЙНОСТИ”

Цели на бюджетната програма

В последната приета стратегия - Стратегията за развитие на Сметната палата 2018-2022 г. Сметната палата си постави 3 стратегически цели⁴. Към всяка стратегическа цел са формулирани оперативни цели⁵, включително чрез Стратегическия план за одитната дейност за периода 2022-2024 г. Предвид устойчивата визия и мисията на Сметната палата тези цели ще се запазят и за периода 2024-2025 г.:

1. Сметната палата да извършва независим ефективен и ефикасен одит в публичния сектор.
  - 1.1. Прилагане на принципите за почтеност и етика.
  - 1.2. Да използва максимално обхвата на своите правомощия и свободата на действие дадени от закона при изпълнението на своите функции и отговорности с цел подобряване на управлението и отчетността на публичните ресурси.
  - 1.3. Да основава работата си на анализ и независима професионална преценка.
  - 1.4. Осигуряване на адекватни ресурси за осъществяване на дейността в съответствие със Закона за Сметната палата и международно признатите одитни стандарти.
  - 1.5. Актуализиране и въвеждане на подходящи процедури и инструменти, включително одитни методологии, за изпълнение на законово установените правомощия на Сметната палата.
  - 1.6. Продължаващо прилагане на специализирани одитни софтуери във всички одити на Сметната палата.
  - 1.7. Изградената система за осигуряване на качеството да предоставя разумна степен на увереност, че одитите и другата дейност са изпълнени в съответствие с

⁴ В Стратегията за развитие на Сметната палата 2018-2022 г. се наричат „стратегически приоритети“, поради високата степен на обобщеност.

⁵ В Стратегията за развитие на Сметната палата 2018-2022 г. и в Стратегическия план за одитната дейност за периода 2019-2021 г се наричат „стратегически цели“, поради важността им и дългосрочния характер.

международно признатите одитни стандарти и приложимите правни и регулаторни изисквания.

- 1.8. Изграждане на система за външен контрол на качеството на одитната дейност.
- 1.9. Усъвършенстване на методиката за планиране и отчитане на натовареността на одиторите.
- 1.10. Оповестяване на одитните доклади по подходящ начин и на разбираем и ясен за заинтересованите лица език.
- 1.11. Активизиране и разширяване на участието в инициативи на международната одиторска общност, които допринасят за повишаване на институционалния и административен капацитет на Сметната палата.
- 1.12. Осигуряване на периодичен обективен независим външен преглед на дейността на Сметната палата (партньорска проверка).
- 1.13. Продължаваща подкрепа на усилията на Министерство на финансите в процеса по модернизиране на счетоводството в публичния сектор, с цел осигуряване на приемлива рамка за финансово отчитане.
2. Сметната палата да изгради ефективно функционираща система за управление на човешките ресурси, която да осигури високо квалифицирани, мотивирани и почтени служители.
  - 2.1. Непрекъснато подобряване на системата за подбор, назначаване, оценка, обучение и задържане на квалифицирани служители.
  - 2.2. Изграждане на система за мотивация и удовлетвореност от работата на служителите в Сметната палата.
  - 2.3. Поддържане на институционална култура, която насърчава развитието на професионалния капацитет на служителите и толерира положените принос, усилия и лоялност към Сметната палата.
3. Сметната палата да бъде институция за пример, която допринася за подобряването на управлението и отчетността в публичния сектор, като отчита очакванията на заинтересованите страни.
  - 3.1. Да се следят рисковете в одитната среда и отчитат очакванията на заинтересованите лица, за да бъдат избирани за одит важни въпроси от обществен интерес, без да се прави компромис с независимостта на Сметната палата.
  - 3.2. Да предоставя на Народното събрание, ръководствата на одитираните обекти и широката общественост уместна, обективна и навременна информация.
  - 3.3. Подобряване на взаимодействието с Народното събрание и другите заинтересовани потребители на информацията от одитните доклади за засилване на отчетността и прозрачността в публичния сектор.
  - 3.4. Подобряване на имиджа и въздействието от работата на Сметната палата като почтена институция, ефективно и ефикасно работеща в полза на обществото.

Целите са пряко насочени към изпълнение на мисията и постигане на визията на Сметната палата, както и за преодоляване на слабостите, идентифицирани при оценката за потребностите от изграждане на капацитет, което е гаранция, че ресурсите за модернизиране и развитие на Сметната палата ще бъдат използвани ефективно.

Предстои отчитане на Стратегията през 2023 г., което да подпомогне приемането на нова с начало 2024 г. Важна предпоставка за устойчиво и ефективно планиране е избора на ръководство на Сметната палата от Народното събрание с мандат, в който да бъдат реализирани дългосрочни стратегически цели.

Постигането на целите на бюджетна програма „Независим, ефективен и ефикасен одит, подпомагаш доброто управление и отчетността на публичните средства и дейности” е заплашено, поради изключване на заявените от Сметната палата средства в проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2023 г. и бюджетна прогноза за периода 2024-2025 г.⁶ Не са осигурени допълнителни средства за:

- Увеличение на показател „Персонал“ за 2024 и 2025 г. в размер на 10 %
- Увеличение на показател „Издръжка и други текущи разходи“ за 2023 г. в размер на 554 хил. лв. и 275 хил. лв. за 2024 г.

В изпълнение на чл. 79, ал. 5 от Закона за публичните финанси във връзка с Решение № 331 от 28.04.2023 г. на Министерски съвет за одобряване на проекта на Закон за държавния бюджет на Република

---

⁶ Решение № 331 от 28.04.2023 г. на Министерски съвет за одобряване на проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2023 г.

България за 2023 г., настоящия проектобюджет за 2023 г. и бюджетна прогноза за периода 2024-2025 г. в програмен формат на Сметната палата са приведени в съответствие с проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2023 г. и Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2023-2025 г.

Ефектите от следните фактори влияят върху показателите за изпълнение, ако не бъдат осигурени допълнителните средства:

1. Промените в Наредбата за командировките в страната и Наредба за служебните командировки и специализации в чужбина повишават двойно размера на средствата изплащани на служителите в командировка за дневни и с около 30 процента на нощувките. Осигурените средства от бюджета за 2022 г. няма да стигнат за цялата 2023 г.
2. Нарастването на бюджетите на общините увеличава с 20 % броя на задължителните финансови одити през 2023 г., което означава допълнителни командировки и по-интензивно натоварване на одиторите.
3. Липсата на достатъчен брой и с достатъчна квалификация одитори, което очакваме да се реши ако бъдат отпуснати допълнителни средства за заплати през 2023 г. означава по-дълги командировки на наличния състав на одитните дирекции.
4. Края на пандемията от COVID-19 през 2022 г. означава, че приключва дистанционния начин работа, въведен поради извънредните обстоятелства и се възстановява работата в одитирания обект, посещения във второстепенни разпоредители, проверки на място и т.н.
5. Краят на пандемията от COVID-19 през 2022 г. означава, че дистанционните и/или хибридни международни срещи вече не се предлагат и се възстановява само физическото участие.
6. Краят на пандемията от COVID-19 през 2022 г. означава, че дистанционните обучения в страната и невъзможността за физически обучения по одитни дирекции приключва и се възстановява най-ефективната форма на присъствено обучение, което включва пълноценна комуникация между лектори и обучаеми.
7. Очакванията за значителен брой новоназначени одитори изисква целенасочени обучения, преди да могат да изпълняват пълноценно задълженията си.

Негативните въздействия от липсата на необходимите средства ще доведе до:

- Спиране на предварителното проучване при финансови одити, което се изразява в посещение на одитираната организация преди края на отчетния период (31.12.2023 г.), което окаже натиск върху качеството на финансов одит, тъй като той ще бъде ограничен от еднократно посещение при вече изготвен финансов отчет. Ползите за одитираните организации от текущи корекции на слабости силно ще намалеят;
- Намаляване с 20 % на одитите за съответствие и одитите за изпълнение, поради невъзможност за провеждане на най-подходящите одиторски процедури, ненужното им удължаване;
- Намаляване на изпълнените препоръки от одитирани организации, поради забавяне на одитите, риска от неадекватност на препоръките, затруднения последващ контрол при изпълнение на препоръките;
- Значително намаляване и ограничаване на участието в международни професионални срещи, съвместни одити, обучения и повишаване на квалификацията, което необходимо поради затвореността на одиторската общност и осигуряването на нейния растеж и адекватност предимно чрез международно сътрудничество;
- Намаляване на интереса на обществото към резултатите от дейността на Сметната палата пряко чрез намалени посещения и медийно отразяване и косвено, чрез намаляване на доверието в институцията.

Целеви стойности по показателите за изпълнение

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	Целева стойност
0500.01.01. Бюджетна програма „Независим, ефективен и ефикасен одит, подпомагащ доброто управление и отчетността на публичните средства и дейности“	

Показатели за изпълнение	Мерна единица	Проект 2023 г.	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
1. Годишна програма за одитната дейност основана на оценка на риска и отчитаща интересите на заинтересованите страни	брой	1	1	1
2. Одити възложени от Народното събрание	брой	3	3	3
3. Извършване на задължителните финансови одити на годишните финансови отчети на бюджетните организации, както и в рамките на петгодишен период на всички общини с обща сума на отчетените разходи по бюджета, сметките за средствата от Европейския съюз и сметките за чуждите средства за предходната година под 10 млн. лв., съгласно чл. 54, ал. 2 от ЗСП	брой	333	337	337
4. Предварително проучване, оценка на риска и текущ контрол на периодичните отчети като междинен етап на финансовия одит на ГФО	брой	0	0	0
5. Информирание на ръководствата на одитираните обекти за установените несъответствия и насърчаване извършването на корекции, за да се намали броя на изразените модифицирани мнения относно годишните финансови отчети на бюджетните организации	брой	333	337	337
6. Информирание на целевите потребители за резултатите от финансовите одити, чрез интернет страницата на Сметната палата и изпращането на одитните доклади на председателя на Народното събрание и ръководителите на бюджетните организации.	брой	333	337	337
7. Планирани одити на изпълнението включени в Годишната програма за одитната дейност на Сметната палата	брой	4	4	4
8. Годишен план за обученията основан на идентифицирани потребности за обучения в съответствие с годишна програма за одитната дейност и стратегията за дейността на Сметната палата	брой	1	1	1
9. Специализирани обучения за одиторите и администрацията	брой	80	80	80
10. Участие в работата на работни групи към ЕВРОСАЙ и ИНТОСАЙ	брой работни групи	5	6	6
11. Участие в работата на работни групи или мрежи към Контактния комитет	брой работни групи	1	1	1
12. Извършени кооперативни одита с други върховни одитни институции	брой	0	0	0
13. Планирани одити за съответствие, включени в Годишната програма за одитната дейност на Сметната палата	брой	37	37	37
14. Заети щатни бройки - одитори и служители в администрацията	% на заети щатни бройки	75%	77 %	79 %

15. Планирани специфични одити, включени в Годишната програма за одитната дейност на Сметната палата	брой	5	5	7
16. Одит на бюджетните разходи на Българската народна банка и тяхното управление. Изпратен доклад на Народното събрание.	брой	1	1	1
17. Одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване. Изпратен доклад на Народното събрание.	брой	1	1	1
18. Одит на отчета за изпълнението на бюджета на Националната здравноосигурителна каса. Изпратен доклад на Народното събрание.	брой	1	1	1
19. Одит на отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България. Изпратен доклад на Народното събрание.	брой	1	1	1
20. Одит на финансовата дейност и управлението на предоставеното имущество на политическите партии	брой	1	1	1
21. Одит за съответствие на декларираните приходи и извършените разходи във връзка с предизборната кампания на участниците в изборите за членове на Европейския парламент от Република България.	брой	0	1	0
22. Одит за съответствие на декларираните приходи и извършените разходи във връзка с предизборната кампания на участниците в парламентарни избори	брой	0	0	0
23. Одит за съответствие на декларираните приходи и извършените разходи във връзка с предизборната кампания на участниците в президентски избори	брой	0	0	0
24. Одит за съответствие на декларираните приходи и извършените разходи във връзка с предизборната кампания на участниците в избори за общински съветници и за кметове	брой	0	0	0
25. Одити извършени в среда Пентана	%	90%	91 %	91 %
26. Изпълнени препоръки от одитите на Сметната палата	%	60%	60%	60%
27. Отчет за дейността на Сметната палата. Изпратен на Народното събрание.	брой	1	1	1
28. Становище по Консолидирания годишен доклад за вътрешния контрол в публичния сектор. Изпратен на Народното събрание и Министерство на финансите	брой	1	1	1
29. Становище по Доклада за финансовото управление и контрол и вътрешния одит във Висшия съдебен съвет. Изпратен на Народното събрание и Министерство на финансите.	брой	1	1	1
30. Обобщен доклад за резултатите от финансовите одити. Изпратен на Министерство на финансите.	брой	1	1	1
31. Самооценка на интегритета по методологията IntoSAINT	брой	0	1	0
32. Извършване на одит на годишния финансов отчет от независима комисия, определена от Народното събрание (чл. 65 от ЗСП)	брой	1	1	1

33.Посещения на интернет страницата на Сметната палата	брой	100 хил.	100 хил	100 хил
34. Медийно покритие по одитни доклади	%	над 30 %	над 30 %	над 30 %
35. Самооценка по Рамката за измерване на изпълнението на БОИ (SAI PMF)	брой	0	1	0
36. Партньорска проверка от друга върховна одитна институция	брой	0	0	1
37. Степен на доверие на гражданите в Сметната палата	%	40 %	40 %	40 %
38. Степен на доверие на одитираните организации и други заинтересовани страни в Сметната палата	%	над 70 %	над 70 %	над 70 %
№				

Външни фактори, които могат да оказват въздействие върху постигането на целите на програмата

- Неизбрано ръководство на Сметната палата, след изтичане на мандата на настоящето ръководство;
- Нарушаване на независимостта на Сметната палата и одиторите във връзка с извършвани одити;
- Недостиг на финансови средства с цел пълно обезпечаване на планираните дейности;
- Недостиг на кандидати с подходящи знания, умения и опит за обявени конкурси;
- Загуба на капацитет на одитните дирекции, поради неосигурената приемственост при прекратяване на трудови правоотношения с одитори с висока квалификация и дългогодишен опит и с придобито право на пенсия за осигурителен стаж и възраст.
- Неизпълнение на препоръките, дадени на ръководителите на одитираните организации, в резултат на извършените одити.
- Нарушена комуникация с представители на одитираните организации, невъзможност за изпълнение на плана за обучение и на част от планираните международни ангажменти, вкл. в резултат на влошена епидемиологична обстановка или други кризи.
- Липса на систематизация в нормативната уредба, касаеща отчетността на публичните средства

Информация за наличността и качеството на данните

Сметната палата разполага с надеждна информационна система сертифицирана по ISO 270001 с множество компоненти – системно осигуряване, одитен софтуер, аналитични одитни софтуери, софтуер за мониторинг на изпълнение на годишната одитна програма, софтуери за управление на административни процеси (деловодна система, ЧР, счетоводство), ИТ решения за публичност на информация за партиите и изборния процес и други.

Извършваните дейности от Сметната палата във връзка с реализацията на целите се очаква да създаде следните продукти/услуги:

- Изразено независимо одитно мнение с разумна степен на сигурност дали годишните финансови отчети на бюджетните организации са изготвени във всички съществени аспекти в съответствие с приложимата обща рамка за финансово отчитане.
- Подобрена отчетността и прозрачността при управлението на публичните средства от бюджетните организации и повишаване степента на доверие на целевите потребители на информацията от финансовите отчети.
- Подобрено управление на публичните средства и дейности и на качеството на публичните услуги чрез извършване на одити за съответствие в областите, в които са установени високи рискове, управляват се значителни финансови ресурси, не е извършван одит или при предходни одити са установени съществени пропуски и нередности.
- Оценка на адекватността на изградените системи за финансово управление и контрол чрез извършване на одити за съответствие с цел подобряване на функционирането им за гарантиране законосъобразното разходване на бюджетните средства.
- Одитни доклади относно това, дали ресурсите са стопанисвани, дали управлението е осъществявано и дали правата на гражданите са защитени, както се изисква от приложимите закони и разпоредби чрез извършване на одити за съответствие.
- Одитни доклади съдържащи отклоненията след извършени одити за съответствие от законите и разпоредбите така, че да се предприемат корективни мерки и да се посочат отговорните длъжностни лица за установените несъответствия с правната рамка.

- Принос за подобряването на икономичността, ефикасността и ефективността при управлението на публичните средства и дейности и на качеството на обществените услуги, както и за прилагането на принципите за добро управление, отчетност и прозрачност.
- Извършен независим, ефективен и ефикасен одит на изпълнението в публичния сектор по отношение на:
  - изпълнението на политики и национални програми, вкл. хоризонтални политики;
  - области, където действат съществени рискови фактори (изпълнението не отговаря на потребностите на обществото; съсредоточени са значителни финансови и други ресурси и др.);
  - области, където е съсредоточен обществен интерес;
  - изпълнение на задължения, възникнали в резултат от международни договори, вкл. Договор за ЕС.
- Одитни доклади, в съответствие с международно приетите стандарти за одитиране на ВОИ и прилагане на добрите практики в областта на одита на изпълнението като се предоставят:
  - нова информация и знание за начина на управление на публичните ресурси в области, които не са одитирани;
  - резултати от задълбочени анализи или нови перспективи в области, които са вече одитирани;
  - съществуващата информация в по-достъпна форма за заинтересованите страни.
- Извършени специфични одити с цел подобряване управлението на търговските дружества, държавните предприятия, юридическите лица по смисъла на чл. 6, ал. 3, т. 3 от Закона за Сметната палата, БНБ, приватизираното държавно и общинско имущество, публичните средства и активи на лица извън публичния сектор, включително концесионни договори.
- Публичност и прозрачност на дейността на политическите партии и финансирането на предизборните кампании на участниците в изборите.
- Предоставена на Народното събрание на надеждна информация, която да подпомогне законодателния орган при осъществявания от него парламентарен контрол
- Становища по изпълнението на държавния бюджет, на бюджета на държавното обществено осигуряване, на бюджета на Националната здравноосигурителна каса, на бюджетните разходи на Българската народна банка съгласно ЗСП.
- Становища по Консолидирания годишен доклад за вътрешния контрол в публичния сектор и по Доклада за финансовото управление и контрол и вътрешния одит във Висшия съдебен съвет
- Предоставена информация на обществеността за дейността на Сметната палата чрез интернет страницата, медиите, социалните мрежи, годишния Отчет за дейността

Предоставяни по програмата продукти/услуги (ведомствени разходни параграфи)

Организационни структури, участващи в програмата

Сметната палата, Кабинет на председателя, Дирекция „Административно-информационно обслужване“, Дирекция „Финансово-стопански дейности и управление на собствеността“, Дирекция „Правно-нормативно осигуряване“, Дирекция „Развитие на одитната дейност“, Дирекция „Международна дейност и проекти“, Дирекция „Сигурност“, Одитна дирекция I "Финансови одити", Одитна дирекция II "Финансови одити", Одитна дирекция I "Одити за съответствие при финансовото управление", Одитна дирекция II "Одити за съответствие при финансовото управление", Одитна дирекция "Одити на изпълнението", Одитна дирекция "Специфични одити"

Отговорност за изпълнението на програмата

Сметната палата, Кабинет на председателя, Дирекция „Административно-информационно обслужване“, Дирекция „Финансово-стопански дейности и управление на собствеността“, Дирекция „Правно-нормативно осигуряване“, Дирекция „Развитие на одитната дейност“, Дирекция „Международна дейност и проекти“, Дирекция „Сигурност“, Одитна дирекция I "Финансови одити", Одитна дирекция II "Финансови одити", Одитна дирекция I "Одити за съответствие при финансовото управление", Одитна дирекция II "Одити за съответствие при финансовото управление", Одитна дирекция "Одити на изпълнението", Одитна дирекция "Специфични одити"

Проектбюджет за 2023 г. и бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани разходни параграфи на програмата (в хил. лв.)

№	0500.01.01. Бюджетна програма „Независим, ефективен и ефикасен одит, подпомагащ доброто управление и отчетността на публичните средства и дейности“	Отчет 2021	Отчет 2022	Проект 2023 г.	Прогноза 2024 г.	Прогноза 2025 г.
	1	2	3	4	5	6
I.	Общо ведомствени разходи:	21130,8	22425.5	25199.1	28199.4	28736.1
	Персонал	19197,5	19892.8	22027.7	25028.0	25564.7
	Издръжка	1465,2	1963.6	2247.4	2247.4	2247.4
	Капиталови разходи	468,1	569.1	924,0	924,0	924,0
1	Ведомствени разходи по бюджета на ПРБ:	21130,8	22425.5	25199.1	28199.4	28736.1
	Персонал	19197,5	19892.8	22027.7	25028.0	25564.7
	Издръжка	1465,2	1963.6	2247.4	2247.4	2247.4
	Капиталови разходи	468,1	569.1	924,0	924,0	924,0
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета на ПРБ**	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС**	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Общо разходи по бюджета (I.1+II.):	21130,8	22425.5	25199.1	28199.4	28736.1
	Общо разходи (I.+II.+III.):	21130,8	22425.5	25199.1	28199.4	28736.1
	Численост на щатния персонал	417	401	540	540	540
	Численост на извънщатния персонал	34	35	38	38	38

X

Горица Грънчарова-Кожарева
председател